

Predupokojitvene priprave za zdravo in aktivno starost (DP4)

dr. Mojca Gabrijelčič Blenkuš, mag. Nina Scagnetti, Urška Gračner, Andreja Mezinec, Mojca Omerzu

Ljubljana, 18. november 2015

Predupokojitvene aktivnosti - definicija

- Predupokojitvene aktivnosti so tiste, s katerimi delavec (tudi nezaposleni) v obdobju pred odhodom v pokoj **pridobi ustrezna znanja za planiranje druge življenjske kariere.**
- Obenem je potrebno **na družbeni ravni ustvarjati pogoje** za izvajanje predupokojitvenih aktivnosti in tudi pogoje za uspešen prehod v pokoj in prilagoditev življenja.

- Tako kot v drugih državah tudi v Sloveniji **nimamo systemske prakse** izvajanja pred upokojitvenih aktivnosti.
- Programi so v večji meri plačljivi, kar omejuje njihovo izvajanje.
- Najdlje, skoraj tri desetletja, jih izvaja **Univerza za tretje življenjsko obdobje**.
- V času projekta AHA.SI smo ovrednotili **seminar MORS (Debeli rtič 2015)** kot dobro prakso v Sloveniji in ugotovili, da se v času seminarja odnos **do upokojitve med udeleženci izboljša**, prav tako pa je zadovoljstvo udeležencev s programom za večino predstavljenih tem večji od pričakovanj.
- Ovrednotenje predupokojitvenega seminarja MORS je pokazalo, da so pripadniki **zelo zadovoljni s svojim delom** na delovnem mestu, da svoje splošno **zdravstveno stanje, psihično počutje, in kakovost svojega življenja ocenjujejo kot dobro**.
- Imajo zdrav življenjski slog: nekaj manj kot polovica jih nikoli ni kadila, ima v svojem življenju 3 do 5 bližnjih oseb, na katere se lahko opre v primeru resne osebne težave in največkrat niso pod stresom.

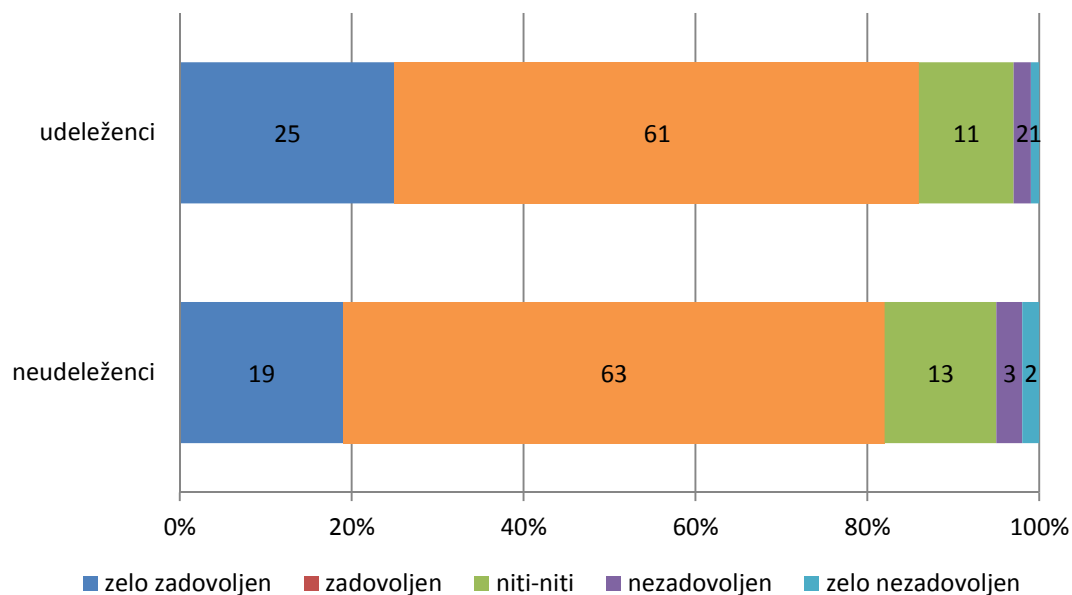
- S pomočjo Ministrstva za obrambo smo anketirali tudi **nekdanje pripadnike MORS**, ki so se upokojili v letih 2005-2015.
- Lahko trdimo, da so bili udeleženci seminarja na upokožitev značilno bolje pripravljeni in v večji meri so že pred **upokožitvijo načrtovali, kako bodo porabili svoj čas po upokožitvi**.
- Udeleženci seminarja so v nekoliko večji meri **naklonjeni nenehnim spremembam, gibanju in novostim**, nekoliko manj kot neudeleženci so videti vezani na tradicijo in radi imajo nove ideje.

Nekaj ključnih rezultatov :

Iz ankete: Nekdanji pripadniki MORS (upokojeni v obdobju 2006-2015) I

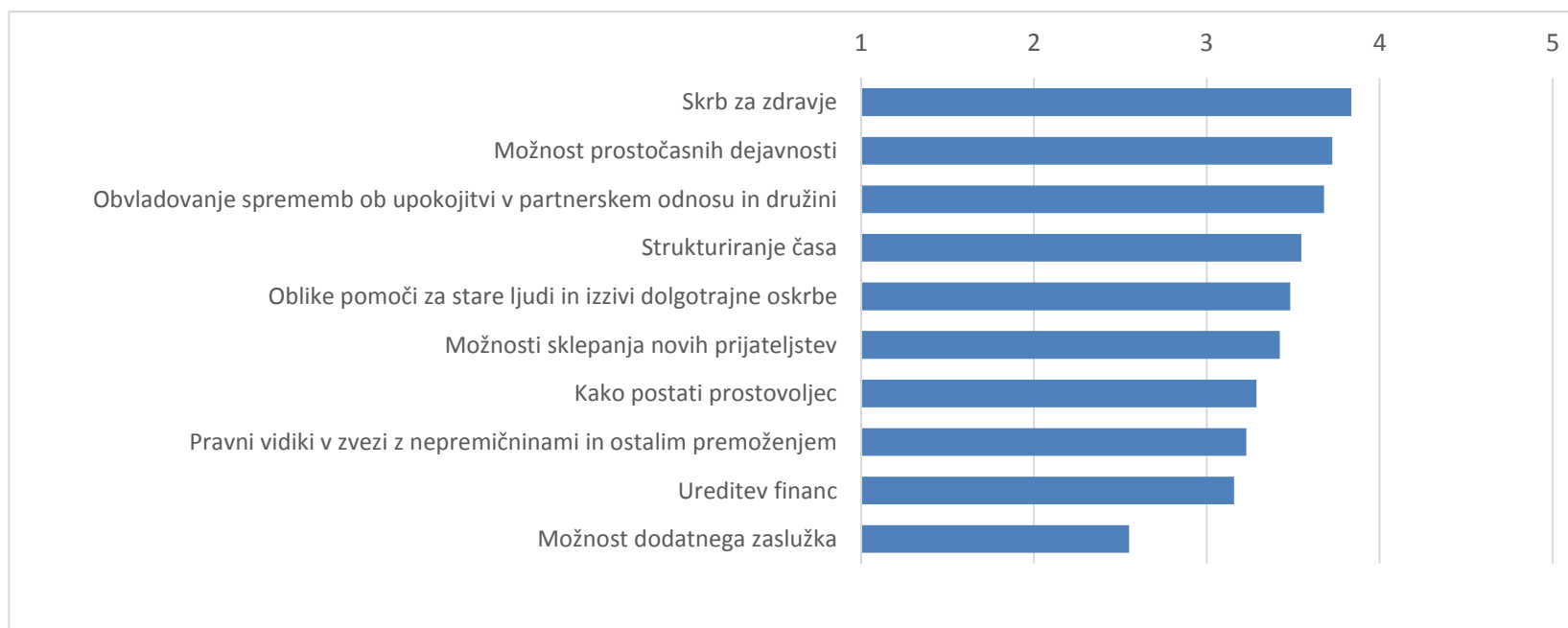
Zadovoljstvo z delom na delovnem mestu

Nekdanji pripadniki MORS (upokojeni v obdobju 2006-2015) II

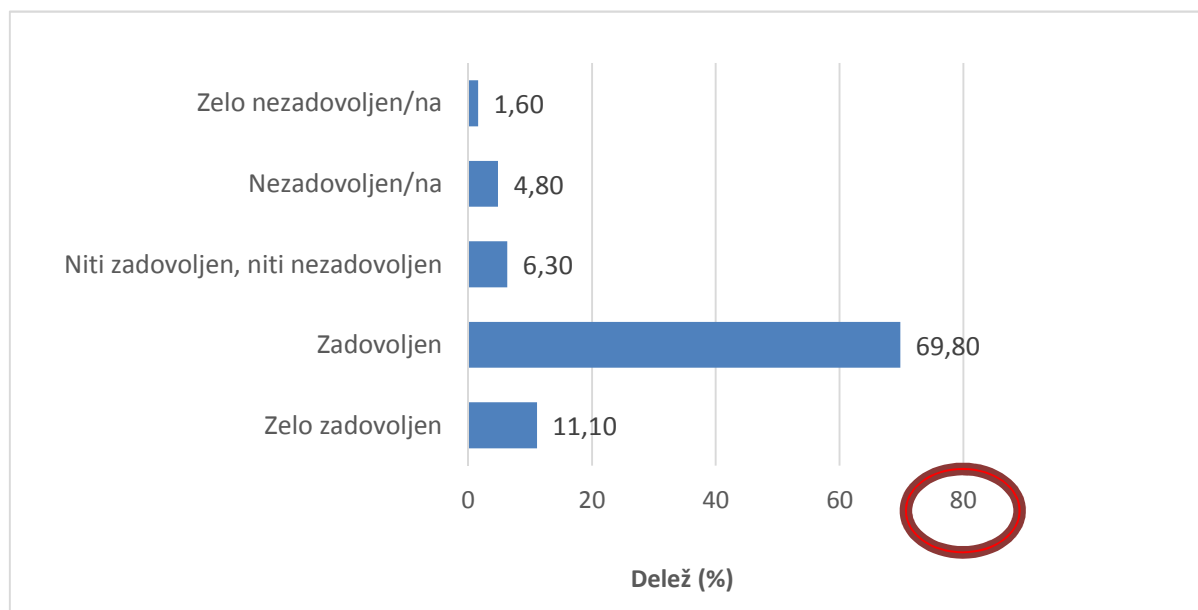
Dejansko koristne teme ob spremembi zaposlitvenega statusa

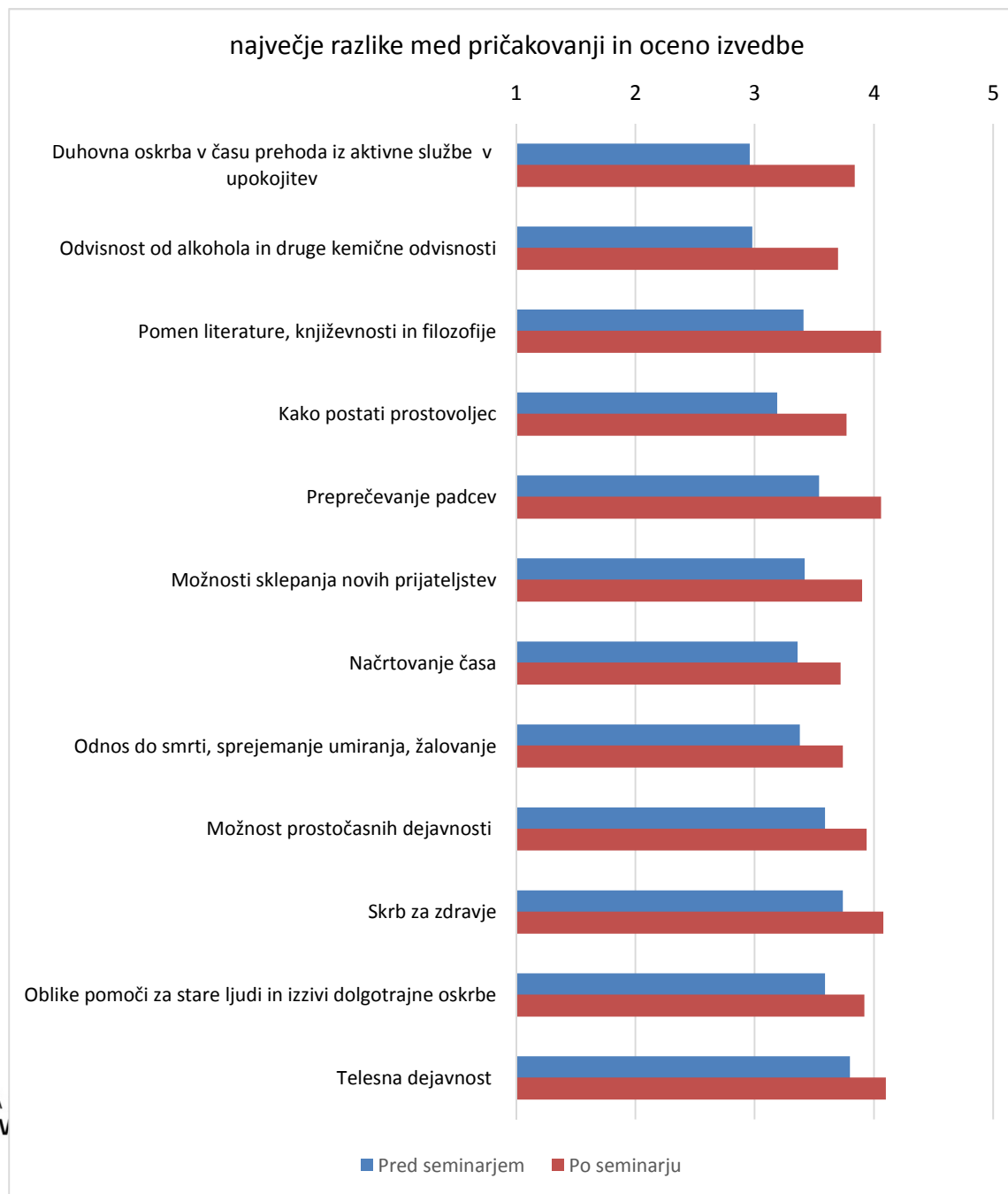
Nekaj ključnih rezultatov iz pred upokojitvenega seminarja (PUS) MORS 2015 I

Kako zadovoljni ste (bili) s svojim delom na delovnem mestu?

Predupokojitveni seminar (PUS) MORS 2015 II

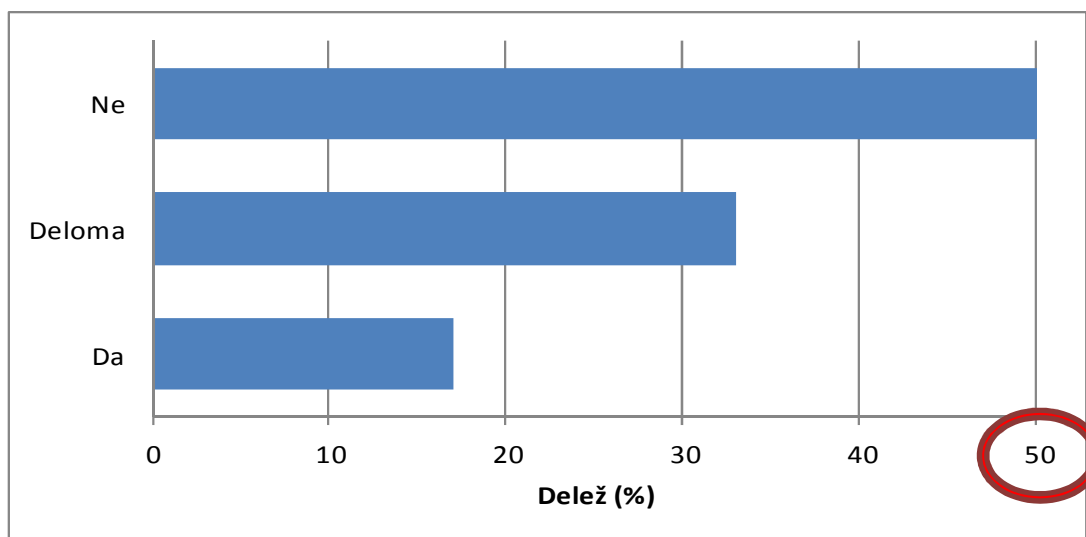
Primerjava pričakovanj in
ocene vsebin seminarja

Rezultat ankete Aktivno in zdravo staranje na delovnem mestu, ki se je izvedla v okviru Zveze tajnic in poslovnih sekretarjev Slovenije nam je podal, da

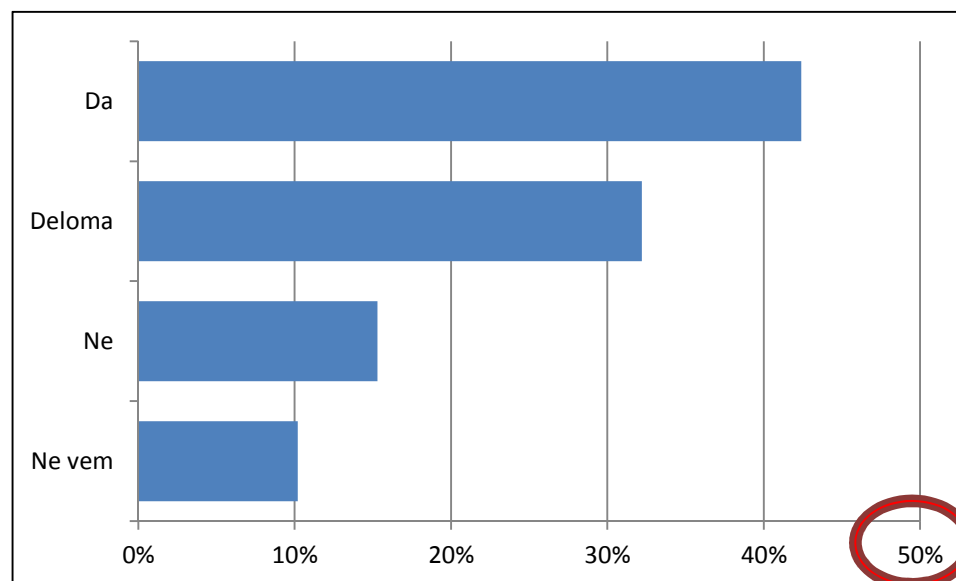
Sistem prenosa znanja s starejših delavcev na mlajše (mentorske sheme...)

Aktivno in zdravo staranje na delovnem mestu II

Sistemske urejene napovedi, koliko zaposlenih se bo upokojilo ali zapustilo organizacijo v naslednjih treh letih

»Upam, da bo država imela še toliko sredstev, da vam bo tudi v bodoče omogočena izvedba tovrstnega seminarja, kajti zame je bil predupokojitveni seminar najlepše prejeto darilo od službe, ki sem jo opravljala v Slovenski vojski in Teritorialni obrambi 32 let.«

»Želim, da ohranite predupokojitveni seminar, saj je resnično odlična priprava za res veliko spremembo v življenju«

»Doživel sem ga kot nekakšen privilegij, saj česa podobnega večina delavcev v Sloveniji, pred odhodom v pokoj, ni deležnih«.

ZAKONSKA PODLAGA

kot model za vključitev v ZDR-1 (Uradni list RS, št. 21/2013 z dne 13.3.2013)

ZVZD-1 (Uradni list RS št. 43/2011 z dne 3.6.2011)

Kadrovske službe

ZPIZ

Zavod za zaposlovanje

V obdobju od 2 do 5 let pred upokojitvijo

KONKRETNA IZVEDBA

ORGANIZACIJA:

Nadstandard

Optimalen standard

Minimalen standard

VSEBINE:

- Finančno svetovanje
- Pomen zdrave prehrane in telesne aktivnosti za zdravje
- Strukturiranje časa
- Ustvarjalnost v TŽO
- Spremembe ob upokojitvi na osebni ravni, v družini in v širšem okolju, družinski odnosi
- Obvladovanje stresa in tehnike sproščanja
- Različne oblike zasvojenost
- Odnos do minljivosti, umiranja in smrti in žalovanja, pomoč hudo bolnim in umirajočim
- Lastna izkušnja upokojitve
- Branje nas bogati

PREDLOG LOGIČNEGA OKVIRA ZA PRIPRAVO UKREPA

LOKALNE SKUPNOSTI

Andragoški center Slovenije

Mreža slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje

Medgeneracijski centri

ZDUS

Prostovoljstvo

CSD/DSO

Druge relevantne mreže in točke v lokalnih skupnostih

Namen ukrepa

S pred upokojitvenimi aktivnostmi želimo:

- ozavestiti starejše in jih opremiti z znanji in veščinami za uspešno življenje po upokojitvi ter jim omogočiti dejavno staranje.
- ozavestiti politične odločevalce in različne deležnike o pomenu in dodani vrednosti pred upokojitvenih aktivnosti.

Strateški cilj

Sistemska ureditev priprave na upokojitev, ki spodbuja izobražene, usposobljene in bolj zdrave upokojence z boljšo kvaliteto življenja.

Specifični (izvedbeni) cilji:

1. Omogočiti vsakemu delavcu udeležbo na pred upokojitvenih aktivnostih ter mu dati znanje in veščine, potrebne za spremembe po upokojitvi.
2. Zagotoviti organizacijsko-izvedbene možnosti za izvedbo pred upokojitvenih aktivnosti z ustreznimi vsebinami.
3. Zagotoviti vsakemu upokoјjencu možnost vključitve v lokalno skupnost.

Ukrepi in aktivnosti:

- osveščanje vseh relevantnih deležnikov in nadgrajevanje promocije zdravja na delu za starejše delavce;
- informiranje starejših delavcev o možnostih vključevanja v pred upokoјjivne aktivnosti (ZPIZ, kadrovske službe...).
- ustanovitev delovne skupine za usmerjanje razvoja in akreditacijo pred upokoјjivnih programov;
- spodbujanje delodajalcev in Zavoda za zaposlovanje za pripravo, izvajanje in spremljanje pred upokoјjivnih aktivnosti;
- postopna sistemska uvedba pred upokoјjivnih aktivnosti, dostopnih vsem delavcem;
- zagotavljanje mehanizmov za vključevanje v lokalno skupnost po upokojitvi.

Ukrepi, ki podpirajo specifični cilj 1 -

Omogočiti vsakemu delavcu pred upokojitvijo udeležbo na pred upokojitvenih aktivnostih ter vsakemu udeležencu dati znanje in veščine, potrebne za spremembe po upokojitvi:

1. osveščanje vseh relevantnih deležnikov in nadgrajevanje promocije zdravja na delu za starejše delavce;
2. informiranje starejših delavcev o možnostih vključevanja v pred upokojitvene aktivnosti ter spodbujanje za udeležbo na teh aktivnostih.

Pred upokojitvena izobraževanja povezujemo z večjo kvaliteto življenja v obdobju po upokojitvi. Cilj uvajanja pred upokojitvenih aktivnosti dostopnih vsem delavcem, je dvigniti kvaliteto življenja vseh skupin prebivalstva in še posebej depriviligiranih. S postopnim sistemskim širjenjem prosto dostopnih pred upokojitvenih aktivnosti lahko država podpira materialno varnost, vzdržuje profesionalno izpolnjenost, zdrav način življenja in socialno vključenost vseh starejših oseb.

Ukrepi, ki podpirajo specifični cilj 2 - Zagotoviti organizacijsko-izvedbene možnosti za izvedbo pred upokojitvenih aktivnosti z ustreznimi vsebinami:

1. ustanovitev medresorske delovne skupine za usmerjanje razvoja in akreditacijo pred upokojitvenih programov;
2. spodbujanje delodajalcev in Zavoda za zaposlovanje za pripravo, izvajanje in spremljanje pred upokojitvenih aktivnosti.

Trije predlagani organizacijski vidiki:

- MINIMALNI STANDARD (brezplačno, 8 ur, leto pred upokojitvijo, neobvezna pravica iz dela).
- OPTIMALNI STANDARD (brezplačno, 25 ur, 3 do 5 let pred upokojitvijo, neobvezna pravica iz dela).
- NADSTANDARD (ni več domena delodajalca): formiranje interesnih skupin, lahko samopomočnih, za poglobljeno delo na relevantnih temah.

Ukrepi, ki podpirajo specifični cilj 3 – Zagotoviti vsakemu upokoјencu možnost vključitve v lokalno skupnost:

1. ustanovitev medresorske delovne skupine za usmerjanje razvoja in akreditacijo pred upokoјitvenih programov;
2. spodbujanje delodajalcev in Zavoda za zaposlovanje za pripravo, izvajanje in spremljanje pred upokoјitvenih aktivnosti.

Osnovno poslanstvo informacijskih točk v lokalni skupnosti, vzpostavljenih pod okriljem že obstoječih (ne)vladnih organizacij, bi bilo zagotavljanje informacij in svetovanje novim upokoјencem o obstoječih aktivnostih, interesnih dejavnostih, možnostih vseživljenjskega izobraževanja, programih pomoči ... Delovale bi kot center za partnersko sodelovanje in učinkovito komunikacijo med različnimi organizacijami/deležniki.

Prioriteta:

- ✿ Podpora države in delodajalca za boljšo kvaliteto življenja bodočih upokojencev s postopno zakonsko uvedbo obveznega izvajanja pred upokojitvenih aktivnosti za vse delavce v Sloveniji (zaposlene kot nezaposlene), kot pravico iz dela, v obdobju 3 – 5 let pred upokojitvijo:
 1. Opolnomočiti za aktivno vključenost v družbi v obdobju staranja;
 2. podaljšati pričakovana leta zdravega življenja in
 3. zmanjšati breme bolezni in stroške dolgotrajne oskrbe.

DELAVNICE

Delavnica: 1 del, načrt – (Road map), 70 min

1. Ukrepi, aktivnosti – komentarji?
2. Katero izhodišče je za vse deležnike sprejemljivo za začetek izvajanja ukrepa (A, B, C, D. ...)?
3. Izvajalci?
4. Možne časovnice?
5. Konkretna implementacija – razprava o možnostih

A ?	B ?	C ?	D ?
↑	↑	↑	↑
?	?	?	?

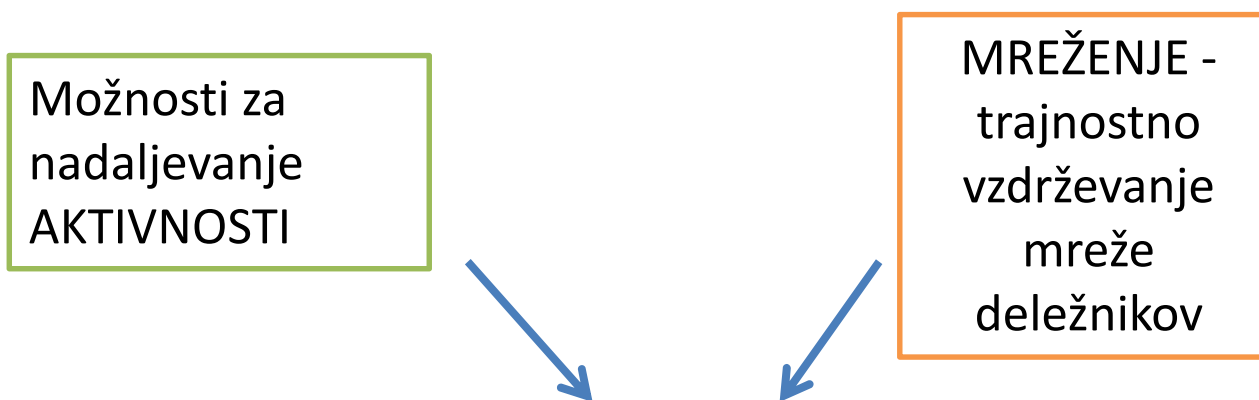
Primer časovnice – Predupokojitvene aktivnosti

Predlog postopne uvedbe ukrepa (road map):

A (2016 – 17)	B (2017 – 2020)	C (2020 – 2022)	D (2022- 25)
↑	↑	↑	↑
Pregled stanja, sporadično izvajanje	Motiviranje delodajalcev, izvajanje na zavodu za zaposlovanje	Predlog zakonske uvedbe obveznosti izvajanja	Uvedba v sistem (Zakon o delovnih razmerjih in Zakon o javnih uslužbencih)

Delavnica: 2 del - Plan aktivnosti po zaključku projekta

Kaj bi radi, da se zgodi, ko se projekt zaključi?

Kaj zato potrebujemo?

Hvala za pozornost

